

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Західноукраїнський національний університет
Факультет економіки та управління
Кафедра менеджменту, публічного управління та персоналу

**УПРАВЛІННЯ ІНВЕСТИЦІЙНИМ ПРОЦЕСОМ ПРИ
ФОРМУВАННІ КОНКУРЕНТНИХ ПЕРЕВАГ ПІДПРИЄМСТВА**

спеціальність 073 «Менеджмент»
освітньо-професійна програма – Менеджмент

Кваліфікаційна робота

Виконала ст.гр.
МЕН-41
Павлова (Сапило) Вікторія
підпис

Науковий керівник:
д. ф., доцент
Микитюк Ю.І.
підпис

Кваліфікаційну роботу допущено до
захисту «___» _____ 20__р.

Завідувач кафедри

підпис

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1.....	6
ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ УПРАВЛІННЯ ІНВЕСТИЦІЙНИМ ПРОЦЕСОМ ПРИ ФОРМУВАННІ КОНКУРЕНТНИХ ПЕРЕВАГ ПІДПРИЄМСТВА	6
РОЗДІЛ 2.....	13
ОЦІНКА ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ТА ФОРМУВАННЯ КОНКУРЕНТНИХ ПЕРЕВАГ НА ПІДПРИЄМСТВІ	13
2.1. Аналіз інвестиційних процесів та їх вплив на конкурентоспроможність продукції ТОВ «Тервікнопласт»	13
2.2. Дослідження впливу інвестиційного процесу на формування конкурентних переваг підприємства.....	24
РОЗДІЛ 3.....	32
ШЛЯХИ ВДОСКОНАЛЕННЯ УПРАВЛІННЯ ІНВЕСТИЦІЙНИМ ПРОЦЕСОМ ДЛЯ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА	32
ВИСНОВКИ.....	39
СПИСОК ЛІТЕРАТУРНИХ ДЖЕРЕЛ.....	41

ВСТУП

Актуальність проблеми. Управління інвестиційним процесом є одним з ключових аспектів, що визначають ефективність функціонування підприємств у сучасних умовах ринкової економіки. Зокрема, правильна організація інвестиційної діяльності підприємства дозволяє не лише забезпечити фінансову стабільність, але й сформувати конкурентні переваги, що є вирішальними для успішної адаптації в умовах глобалізації та економічних змін. На сьогоднішній день проблема інвестиційного процесу на підприємствах залишається актуальною через необхідність постійного оновлення виробничих потужностей, впровадження інновацій та розвитку нових ринків збуту. Зростання конкуренції та зміни в економічному середовищі змушують підприємства шукати нові способи залучення інвестицій та ефективного управління ними, щоб забезпечити довгострокову стійкість і конкурентоспроможність.

Аналіз останніх досліджень та наукових праць. У науковій літературі багато уваги приділено інвестиціям як фактору розвитку конкурентоспроможності підприємств. Так, дослідження, проведене К. П. Мартиненко, показало важливість інтеграції інвестиційної стратегії в загальну стратегію розвитку підприємства для досягнення сталого конкурентного становища. У свою чергу, І. А. Гнатенко наголошує на необхідності оцінки ефективності інвестиційних проектів у контексті розвитку інноваційних можливостей компанії. Аналіз інвестиційного процесу в межах стратегічного управління також продовжують досліджувати О. М. Федорова та Т. В. Бойко, які визначають роль інвестицій у формуванні конкурентних переваг через впровадження нових технологій, оптимізацію виробничих процесів та диверсифікацію діяльності.

Метою кваліфікаційної роботи є дослідження процесу управління інвестиціями з метою формування та підтримки його конкурентних переваг.

Для реалізації мети дослідження поставлено і вирішено такі **завдання**:

- проаналізувати теоретичні засади управління інвестиційним процесом на підприємстві.

- дослідити сучасні методи оцінки інвестиційної привабливості для підприємства.
- оцінити ефективність інвестицій ТОВ «Тервікнопласт».
- розробити рекомендації щодо удосконалення управління інвестиціями для підвищення конкурентоспроможності підприємства.

Об’єктом дослідження є інвестиційний процес підприємства.

Предметом дослідження є механізми управління інвестиціями на підприємстві та їх вплив на формування конкурентних переваг.

Методи дослідження. У кваліфікаційній роботі використано комплекс методів дослідження, зокрема: аналіз та синтез — використовуються для вивчення теоретичних основ інвестиційного процесу, а також для розробки рекомендацій щодо покращення інвестиційної діяльності на підприємстві; метод порівняння — застосовується для порівняння різних інвестиційних стратегій та оцінки їх ефективності на підприємстві ТОВ «Тервікнопласт»; метод математичного моделювання — використовується для побудови фінансових моделей, що допомагають у прогнозуванні ефективності інвестиційних проектів; метод аналізу даних фінансової звітності — для оцінки фінансових результатів діяльності підприємства і визначення результативності його інвестицій; метод SWOT-аналізу — застосовується для оцінки сильних і слабких сторін підприємства, можливостей та загроз, що дозволяє обґрунтувати вибір стратегій інвестування.

Практична значимість. Практична значимість цієї роботи полягає в розробці рекомендацій для підприємства «Тервікнопласт», які допоможуть удосконалити інвестиційний процес, підвищити ефективність залучення інвестицій та створити конкурентні переваги на ринку. Крім того, результати дослідження можуть бути використані підприємством для удосконалення своїх інвестиційних стратегій.

Апробація. За результатами дослідження опубліковано тези доповідей на тему «Механізми управління інноваційним розвитком та інвестиційною політикою підприємства в контексті формування конкурентних переваг» у

збірнику VI Всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю «Актуальні проблеми менеджменту та публічного управління в умовах сучасних викликів» (Тернопіль, ЗУНУ, травень 2025).

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ УПРАВЛІННЯ ІНВЕСТИЦІЙНИМ ПРОЦЕСОМ ПРИ ФОРМУВАННІ КОНКУРЕНТНИХ ПЕРЕВАГ ПІДПРИЄМСТВА

Термін «інвестиції» бере свій початок із латинського слова *investio*, що буквально означає «одягаю». У сучасному розумінні це поняття означає вкладення капіталу як у національну економіку, так і за її межами. Через багатогранність і складність терміна в наукових колах не існує єдиного погляду на його визначення та зміст. Часто терміни «інвестиції» та «вкладення» застосовуються як синоніми, особливо в контексті розвитку ринкових економічних відносин.

Інвестиції є комплексною економічною категорією, що має неоднозначні трактування як у теорії, так і на практиці. Фінансові інвестиції можуть бути спрямовані на окремі активи, наприклад, акції окремих компаній, або мати портфельний характер, коли кошти розподіляються між різними фінансовими інструментами.

У спеціалізованій літературі широко використовуються терміни «фінансові інвестиції» та «фінансові вкладення». Переважна більшість науковців вважає їх близькими за змістом. Проте, щоб правильно розуміти суть цих понять, важливо з'ясувати, чи існують між ними відмінності, чи вони повністю тотожні.

Аналізуючи наукові джерела, можна навести такі визначення:

- Фінансові інвестиції — це вкладення коштів у такі інструменти, як акції, облігації, банківські депозити або інші види цінних паперів;
- Інше визначення підкреслює, що фінансові інвестиції являють собою капіталовкладення в акції, облігації, векселі та інші інструменти, емітовані як державними, так і приватними структурами.

Щодо поняття «фінансові вкладення», у літературі трапляються такі визначення:

- це кошти, інвестовані підприємством у цінні папери або корпоративний капітал інших компаній;
- це інвестиції у державні облігації, корпоративні статутні фонди чи надані позики;
- це капіталовкладення в акції, облігації та інші фінансові активи або кредити, надані іншим організаціям.

Аналіз визначень свідчить, що терміни «фінансові інвестиції» та «фінансові вкладення» є взаємозамінними і найчастіше використовуються як синоніми без суттєвих відмінностей у змісті.

В Україні здійснення інвестиційної діяльності регламентується спеціальним законом, який визначає базові правові, економічні та соціальні засади організації інвестицій на території держави. Основна функція законодавчого регулювання полягає у забезпеченні рівноправного захисту прав та інтересів усіх учасників інвестиційної сфери, незалежно від форми власності, а також у стимулюванні ефективного залучення капіталу, розвитку міжнародних зв'язків та інтеграційних процесів у світову економіку.

У Законі України «Про інвестиційну діяльність» наведено визначення інвестицій як усіх видів матеріальних і нематеріальних ресурсів, що спрямовуються на підприємницьку чи іншу діяльність з метою отримання прибутку, доходу або досягнення соціального чи екологічного результату. Згідно зі статтею 2 цього закону, інвестиційна діяльність охоплює сукупність дій фізичних осіб, юридичних осіб та державних структур, спрямованих на втілення інвестицій у реальний сектор економіки через таких учасників:

- громадян та підприємницькі структури;
- органи державної влади та державні підприємства;
- місцеві органи самоврядування;
- іноземних інвесторів.

У нинішніх умовах постіндустріальної економіки пріоритет набуває інноваційний підхід до інвестування, що передбачає спрямування капіталу на отримання результатів інноваційного характеру. Законодавство України трактує

інноваційну діяльність як комплекс заходів, що спрямовані на створення, впровадження, поширення й комерціалізацію інноваційних продуктів і технологій.

Закон України «Про інноваційну діяльність» [7] акцентує увагу на тому, що ціль інноваційної діяльності полягає у досягненні економічного або соціального ефекту через інвестиції в об'єкти інноваційного спрямування. Таким чином, інноваційна діяльність тісно переплітається з інвестиційною, будучи її спеціальним напрямком залежно від поставлених цілей і завдань.

Крім того, відповідно до Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» [48], під інвестиційною діяльністю розуміють операції, пов'язані з придбанням або продажем необоротних активів і фінансових інвестицій, які не класифікуються як еквіваленти грошових коштів.

Законодавчо в Україні чітко розрізняють поняття «інвестиція» і «інвестиційна діяльність». Останнє є більш широким і охоплює не тільки інвестиційні вкладення, але й усі етапи їх реалізації, включаючи інновації, продаж необоротних активів і вибуття активів. В бухгалтерському обліку враховуються як інвестиції, так і результати, що виникають внаслідок інвестиційної діяльності. Структура обліку залежить від типу інвестицій та способу їх використання, що визначає специфіку облікових процедур.

Розробка ефективної облікової системи для будь-якого процесу потребує чіткого визначення учасників, об'єктів та цілей цього процесу. Для забезпечення належної інформаційної підтримки управлінських рішень та виконання функції контролю за цільовим використанням капіталу і оцінкою результативності інвестицій важливо створити класифікацію інвестиційних активів. Це включає визначення видів, форм та джерел фінансування, що дозволяє структурувати всю діяльність. Оскільки інвестиційна діяльність є багатогранною, існує кілька варіантів класифікації, що допомагають уточнити її зміст.

Підвищення інвестиційної активності має важливе значення як для розвитку економіки в цілому, так і для зростання окремих підприємств та

галузей. Для бізнесу головною метою інвестування залишається отримання прибутку від капіталовкладень. У сучасних умовах інвестиційні процеси охоплюють усі підприємства, незалежно від форми власності, і мають важливе значення для їх розвитку. Для ефективного управління інвестиціями необхідно вести точний облік і правильно відображати його у фінансовій звітності.

Облік фінансових інвестицій повинен ґрунтуватися на чітко сформульованій класифікації, що відображатиме суть інвестицій і відповідатиме вимогам користувачів цієї інформації. В економічній науці існують різні підходи до покращення аналітичних характеристик обліку та звітності, а також до підвищення ефективності управлінської частини облікових процесів. Так, інвестиції в підприємницьку діяльність поділяються за формами, і для обліку, планування та аналізу використовуються різні критерії класифікації (табл. 1.1).

Таблиця 1.1.

Класифікація інвестицій відповідно до змісту інвестиційного процесу за різними критеріями

Критерій	Форми та види
Об'єкти	реальні та фінансові
Характер участі в інвестуванні	прямі і непрямі
Період інвестування	короткострокові та довгострокові
Форми власності інвесторів	приватні (акціонерні), державні, іноземні та спільні
Регіональна ознака	внутрішньодержавні, місцеві та закордонні

Примітка. Складено автором на основі [12]

Інвестиціями в реальні активи є вкладення капіталу в різноманітні матеріальні та нематеріальні ресурси, включаючи інноваційні вкладення. Водночас фінансові інвестиції передбачають спрямування коштів у різні фінансові інструменти, зокрема в цінні папери.

Прямі інвестиції означають пряме вкладення капіталу інвестором у цілісні інвестиційні об'єкти, тоді як непрямі здійснюються через посередників, таких як

інвестиційні фонди або фінансові установи. У сучасних умовах особливо поширені венчурні фонди, які підтримують інноваційні проекти.

Зарубіжна практика класифікує інвестиції за напрямками їх використання, зокрема:

- Інвестиції в матеріальні активи – це вкладення в нерухомість, споруди, техніку, запаси сировини;
- Фінансові інвестиції – інвестиції в акції, облігації та інші цінні папери;
- Нематеріальні інвестиції – витрати на підготовку персоналу, дослідження, рекламу та інші нематеріальні ресурси.

В Україні класифікація інвестицій має різні трактування. Так, Мазаракі А.А. поділяє їх на:

- Реальні (прямі, економічні);
- Фінансові;
- Інноваційні.

Такий підхід є доцільним для сучасних умов, адже в межах нормативної правової бази його можна реалізувати через виділення реальних активів серед нематеріальних. Однак цього недостатньо, оскільки бракує ефективних методик оцінки інноваційних продуктів з урахуванням їх подальшого використання, чи то для комерціалізації, чи для капіталізації. У цьому контексті варто звернути увагу на дослідження **Крупки Я.В.**, які заслуговують на особливу увагу.

Т.В. Майорова, продовжуючи розвиток наявних підходів до класифікації інвестицій, обґрунтовує необхідність введення додаткового критерію, розподіляючи інвестиції на ті, що спрямовані на «зовнішні умови», та інвестиції, орієнтовані на «власну діяльність».

У контексті терміну інвестування, поряд з традиційним розподілом на короткострокові та довгострокові, пропонується включити категорію середньострокових інвестицій. Інші критерії орієнтовані на визначення якісних характеристик інвестицій, зокрема тих, що пов'язані з фінансуванням, і можуть бути корисні для фінансових менеджерів і аналітиків в управлінському обліку,

хоча не знаходять застосування у фінансовому обліку. Зокрема, пропонується розширити класифікацію інвестицій за рівнем ризику, включаючи такі категорії:

- інвестиції з нульовим ризиком;
- малоризикові інвестиції;
- інвестиції середнього рівня ризику;
- високо ризикові інвестиції;
- спекулятивні інвестиції.

Важливим внеском у розвиток вітчизняної методології обліку інвестиційних процесів є робота Крупки Я.Д., який виділяє кілька основних класифікаційних ознак, серед яких:

- види інвестицій;
- форми інвестування;
- об'єкти інвестування;
- суб'єкти інвестування;
- участь у процесі інвестування;
- термін інвестування.

Ця класифікація відповідає чинним нормативним вимогам та забезпечує ефективну організацію обліку інвестицій в рамках управлінських запитів. О.С. Корпан також підкреслює важливість класифікації інвестицій за галузевим критерієм, тобто за типами економічної діяльності. Однак ми вважаємо, що особливості господарської діяльності слід враховувати при формуванні облікової політики конкретного підприємства, і тому інвестиційна діяльність не повинна мати чітко визначену галузеву належність.

Управління інвестиційним процесом підприємства є важливою складовою для забезпечення його ефективного функціонування та розвитку. Ключовими елементами цього процесу є правильно організована класифікація інвестицій за різними ознаками, що дозволяє чітко визначити типи, форми та об'єкти інвестування.

Важливим є також визначення ризиків, термінів та інших характеристик, які впливають на стратегію інвестування. Система обліку інвестицій повинна

бути адаптована до специфіки підприємства, що дозволить забезпечити ефективний контроль за використанням ресурсів, оцінкою результативності та досягненням поставлених цілей. Розвиток методик і класифікацій інвестицій є важливим кроком для вдосконалення процесу управління інвестиціями та забезпечення їх максимальної ефективності.

РОЗДІЛ 2

ОЦІНКА ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ТА ФОРМУВАННЯ КОНКУРЕНТНИХ ПЕРЕВАГ НА ПІДПРИЄМСТВІ

2.1. Аналіз інвестиційних процесів та їх вплив на конкурентоспроможність продукції ТОВ «Тервікнопласт»

Товариство з обмеженою відповідальністю «Тервікнопласт» є сучасним підприємством, що спеціалізується на виробництві та реалізації металопластикових конструкцій, зокрема вікон, дверей, балконних блоків, а також супутніх товарів із ПВХ-профілю. Продукція компанії орієнтована як на роздрібних споживачів, так і на корпоративних клієнтів, що дозволяє підприємству займати стабільні позиції на ринку будівельних матеріалів.

Основними напрямками діяльності є:

- виготовлення металопластикових вікон та дверей;
- реалізація супутніх аксесуарів (підвіконня, москітні сітки тощо);
- надання послуг із встановлення та обслуговування продукції.

Основні економічні показники ТОВ «Тервікнопласт»

За останні роки підприємство демонструє позитивну динаміку розвитку. Основні показники наведено в таблиці 2.1:

Таблиця 2.1.

Основні показники динаміки росту ТОВ «Тервікнопласт»

Показник	2021 рік	2022 рік	2023 рік
Дохід, млн грн	45,2	52,6	60,8
Чистий прибуток, млн грн	4,8	5,5	6,2
Обсяг виробництва, тис. одиниць	38	42	49

Примітка. Складено автором на основі [25]

Інвестиційна діяльність є важливою складовою стратегії розвитку ТОВ «Тервікнопласт». Упродовж останніх років підприємство активно вкладало кошти у:

- модернізацію виробничого обладнання;
- впровадження енергозберігаючих технологій;
- розробку нових моделей віконних систем із підвищеними характеристиками тепло- та звукоізоляції;
- навчання персоналу.

Реалізація інвестиційних проектів дозволила підвищити якість продукції, оптимізувати виробничі процеси та зміцнити конкурентоспроможність підприємства на регіональному ринку.

Таблиця 2.3

**Напрямки інвестування та їх вплив на розвиток ТОВ
«Тервікнопласт»**

Напрямок інвестування	Зміст інвестиційного проекту	Очікуваний або досягнутий результат
Модернізація виробничого обладнання	Закупівля нових верстатів для виготовлення ПВХ-конструкцій	Підвищення продуктивності та якості готової продукції
Впровадження енергозберігаючих технологій	Установка новітніх систем утеплення виробничих приміщень	Зменшення витрат на енерго-ресурси, підвищення екологічності
Розширення асортименту продукції	Розробка нових моделей вікон та дверей із покращеними характеристиками	Задоволення зростаючих вимог ринку, збільшення продажів
Розвиток інформаційних технологій	Впровадження CRM-системи для управління замовленнями та клієнтами	Оптимізація бізнес-процесів, підвищення рівня обслуговування
Підвищення кваліфікації персоналу	Навчання працівників роботі на новому обладнанні та продажу енергоефективної продукції	Підвищення професійного рівня співробітників, зростання якості обслуговування
Маркетинг та реклама	Інвестиції в рекламні кампанії та участь у виставках	Підвищення впізнаваності бренду, залучення нових клієнтів

Примітка. Складено автором на основі [22]

Аналіз інвестиційної діяльності ТОВ «Тервікнопласт» свідчить, що стратегічне спрямування вкладень сприяло не лише оновленню матеріально-технічної бази, а й істотному зростанню конкурентоспроможності підприємства. Завдяки модернізації обладнання та впровадженню енергозберігаючих технологій вдалося підвищити ефективність виробництва та зменшити витрати. Розширення асортименту продукції та розвиток IT-інфраструктури дозволили оперативно реагувати на потреби ринку й поліпшити якість обслуговування клієнтів. Інвестиції в професійний розвиток персоналу сприяли підвищенню кваліфікації працівників, що позитивно відбилося на загальних показниках діяльності підприємства. Усе це разом забезпечило стабільне зростання фінансових результатів ТОВ «Тервікнопласт» та зміцнення його позицій на ринку віконних конструкцій.

В умовах динамічного розвитку ринку матеріалів та зростаючої конкуренції підприємства змушені постійно вдосконалювати свою діяльність шляхом ефективного управління інвестиційними процесами. Інвестиції стають важливим інструментом для забезпечення довгострокового розвитку, оновлення виробничих потужностей та підвищення конкурентоспроможності продукції.

ТОВ «Тервікнопласт», прагнучи зміцнити свої ринкові позиції, активно реалізовує стратегію спрямованого інвестування у ключові сфери діяльності. Основні капіталовкладення підприємства у 2021–2024 роках були зосереджені на оновленні технічного парку, впровадженні енергозберігаючих технологій, розширенні виробничих потужностей, розробці інноваційної продукції, цифровізації управлінських процесів та підвищенні професійної кваліфікації працівників.

Такий комплексний підхід до інвестування дозволив не лише оптимізувати витрати та підвищити якість продукції, а й забезпечити стабільне зростання обсягів виробництва та доходів підприємства. Далі розглянемо детальніше основні напрями інвестиційної діяльності ТОВ «Тервікнопласт» та їх вплив на підвищення конкурентних переваг компанії.

Таблиця 2.4.

Основні напрями інвестицій ТОВ «Тервікнопласт» у 2021-2024рр.

Напрямок інвестування	Роки реалізації	Основні результати
Оновлення обладнання	2021–2022	Підвищення якості продукції, скорочення часу виробництва
Енергозбереження	2022	Зменшення енергозатрат на 18%
Розширення виробництва	2023	Збільшення обсягів випуску на 20%
Розробка нових продуктів	2023	Запуск інноваційних віконних систем
Цифровізація бізнес-процесів	2023–2024	Підвищення ефективності продажів
Професійне навчання персоналу	2021–2024	Підвищення кваліфікації працівників

Примітка. Складено автором на основі [25]

Інвестиції, здійснені ТОВ «Тервікнопласт» у 2021–2024 роках:

1. Інвестиції в оновлення виробничого обладнання. У 2021–2022 роках товариство спрямувало кошти на придбання сучасних машин для виробництва металопластикових конструкцій — нових автоматизованих верстатів для різання та зварювання профілю, що дозволило зменшити час виробництва одного вікна на 15% та підвищити якість зварних швів.

2. Інвестиції в енергозберігаючі технології. У 2022 році компанія встановила нову систему рекуперації тепла та модернізувала освітлення на виробничих майданчиках (LED-світильники), що зменшило витрати на електроенергію на 18%. Це безпосередньо вплинуло на собівартість продукції.

3. Інвестиції в розширення виробничих потужностей. У 2023 році «Тервікнопласт» побудував додатковий виробничий цех площею 800 кв.м для виготовлення алюмінієвих конструкцій. Це дало можливість збільшити загальний обсяг випуску продукції на 20%.

4. Інвестиції в розробку нових продуктів. Підприємство виділило кошти на дослідження і розробку нових енергоефективних вікон із трьома контурами ущільнення та двокамерним склопакетом. Це дало змогу

запропонувати ринку інноваційний продукт і зміцнити свої позиції серед конкурентів.

5. Інвестиції в цифровізацію бізнес-процесів: У 2023–2024 роках на підприємстві впроваджено CRM-систему для управління відносинами з клієнтами, автоматизовано облік замовлень та запущено нову версію сайту з онлайн-калькулятором вартості вікон. Це дозволило оптимізувати процес продажів і збільшити кількість замовлень.

6. Інвестиції в персонал та навчання. Частина інвестицій була спрямована на професійне навчання працівників, підвищення кваліфікації технологів і менеджерів із продажу. В результаті підвищилася загальна якість обслуговування клієнтів.

Управління інвестиційним процесом є важливим аспектом стратегічного управління підприємством, оскільки інвестиції забезпечують не тільки фінансове зміцнення компанії, а й сприяють її довгостроковому розвитку, підвищенню конкурентоспроможності та забезпеченню стійких конкурентних переваг. В умовах сучасної економіки, де змінюються ринкові умови, зростає роль інвестицій як основного інструменту для досягнення стратегічних цілей підприємства, розвитку нових продуктів і технологій, а також підтримки ефективності діяльності.

Інвестиційний процес включає в себе цілу низку етапів, починаючи від планування та оцінки інвестиційних можливостей до реалізації та контролю за їх виконанням. Кожен з етапів має своє значення і потребує системного підходу для забезпечення високої ефективності та досягнення бажаних результатів. Важливим є не лише ефективне залучення фінансових ресурсів, а й правильний вибір об'єктів інвестування, оптимізація витрат і контролювання ризиків, пов'язаних із кожним інвестиційним проектом.

Управління інвестиційним процесом на підприємстві охоплює не тільки залучення коштів, а й стратегічне визначення напрямків інвестицій, аналіз і оцінку потенційних проектів, управління фінансовими потоками, моніторинг виконання інвестиційних проектів, а також оцінку їх результатів. Процес

потребує тісної взаємодії між фінансовими, економічними та виробничими підрозділами підприємства, оскільки лише інтегроване управління дозволяє досягти оптимальних результатів і забезпечити безперервний розвиток бізнесу.

Однією з важливих складових управління інвестиційним процесом є оцінка та мінімізація інвестиційних ризиків. Ризик є невід'ємною частиною будь-якої інвестиційної діяльності, тому управління ризиками є необхідною умовою для забезпечення стабільності та довгострокової рентабельності інвестицій. Система управління інвестиціями повинна бути гнучкою, готовою реагувати на зміни в зовнішньому середовищі та адаптуватися до нових економічних умов.

Значення правильного визначення та ефективного управління інвестиційним процесом на підприємстві неможливо переоцінити. Це дозволяє забезпечити фінансову стійкість, підвищити ефективність використання ресурсів, стимулювати інноваційний розвиток, знижувати витрати та покращувати конкурентоспроможність підприємства на ринку. Зважаючи на це, важливою складовою управлінської діяльності є вивчення теоретичних та практичних аспектів управління інвестиційним процесом і розробка відповідних методів та стратегій, що сприятимуть досягненню оптимальних результатів у процесі інвестування. Управління інвестиційним процесом є не лише важливим елементом фінансової стратегії підприємства, а й одним із основних інструментів для забезпечення стійкого економічного зростання і досягнення конкурентних переваг у довгостроковій перспективі.

Інвестиційний процес підприємства є складним і багатофазним, оскільки він включає в себе кілька ключових етапів, кожен з яких має свої особливості, стратегії і завдання. Управління інвестиційним процесом на підприємстві забезпечує ефективне використання ресурсів, досягнення бажаних фінансових результатів та конкурентних переваг. Основні етапи інвестиційного процесу:

1. Планування інвестицій. Цей етап є основним у процесі управління інвестиціями, оскільки він передбачає визначення стратегічних цілей підприємства та планування напрямів інвестування для досягнення цих цілей.

Важливою частиною є аналіз ринку, оцінка потреб підприємства в інвестиціях, прогнозування можливих результатів.

2. Аналіз та оцінка інвестиційних можливостей. На цьому етапі здійснюється аналіз потенційних інвестиційних проектів, порівняння різних варіантів інвестування, оцінка можливих ризиків, а також вивчення того, як інвестиції впливають на діяльність підприємства.

3. Залучення фінансування для інвестицій. Цей етап передбачає забезпечення необхідного фінансування для реалізації інвестиційних проектів. Варіанти фінансування можуть включати власні кошти підприємства, кредити, випуск облігацій або залучення інвесторів.

4. Реалізація інвестиційного проекту. Цей етап є практичною частиною процесу інвестування, на якому реалізуються прийняті інвестиційні рішення. Він включає в себе запуск інвестиційних проектів, контроль за виконанням проектів і забезпечення їх своєчасного завершення.

5. Моніторинг та контроль за реалізацією інвестицій. На цьому етапі здійснюється постійний моніторинг виконання інвестиційних проектів для виявлення відхилень від плану та оцінки досягнутих результатів. Це дозволяє своєчасно коригувати стратегії для досягнення бажаних результатів.

6. Оцінка результатів інвестиційної діяльності. Цей етап передбачає аналіз досягнутих результатів після завершення інвестиційних проектів. Це включає оцінку фінансових та економічних показників, а також визначення рівня досягнення стратегічних цілей.

Таблиця 2.2.

Основні етапи інвестиційного процесу на підприємстві

Етап інвестиційного процесу	Опис	Дії
1. Планування інвестицій	Визначення цілей та напрямків інвестування. Оцінка ресурсів та потреб підприємства. Формування інвестиційного портфеля.	Визначення інвестиційних цілей, прогнозування результатів, аналіз ресурсів, формування портфеля інвестицій.
2. Аналіз та оцінка інвестицій	Оцінка потенційних інвестицій, порівняння варіантів, визначення ризиків та прогнозування результатів.	Виконання фінансового аналізу, оцінка економічних та фінансових ризиків, визначення критеріїв оцінки (NPV, IRR).
3. Залучення фінансування	Забезпечення необхідного фінансування для інвестиційних проектів (кредити, інвестори, власні кошти).	Переговори з інвесторами та фінансовими установами, вибір джерел фінансування, узгодження умов залучення коштів.
4. Реалізація проекту	Запуск проектів, контроль за їх виконанням, впровадження нових технологій або будівництво об'єктів.	Управління проектом, впровадження нових технологій, будівництво, контроль за виконанням.
5. Моніторинг та контроль	Постійний контроль за виконанням проектів, своєчасна корекція планів для досягнення результатів.	Регулярний аналіз виконання, виявлення проблем, коригування стратегії виконання, підготовка звітності для керівництва.
6. Оцінка результатів	Підсумковий аналіз досягнутих результатів інвестицій, оцінка ефективності та впливу на підприємство.	Оцінка фінансових та економічних результатів, визначення рівня досягнення цілей, розробка рекомендацій для подальших інвестиційних стратегій.

Примітка. Складено автором на основі [22]

Економічна ефективність є одним із головних критеріїв, що визначають успіх підприємства в умовах ринкової економіки. Вона є складовою частиною загальної стратегії розвитку організації і дозволяє оцінити результативність використання ресурсів при досягненні поставлених цілей. Успішне функціонування підприємства в умовах конкурентного середовища неможливе без ефективного управління ресурсами, зокрема, фінансовими, людськими та виробничими. Одним із основних завдань керівництва є забезпечення максимального результату при мінімальних витратах. Принципи економічної

ефективності є основними орієнтирами для оцінки та забезпечення такої ефективності на різних етапах діяльності підприємства (табл.2.3.).

Таблиця 2.3.

Основні принципи економічної ефективності

Принцип економічної ефективності	Методи реалізації
Принцип максимізації результату	Використання управлінських рішень для оптимізації витрат і максимізації результатів, впровадження інноваційних технологій.
Принцип оптимальності витрат	Скорочення витрат без зниження якості, вдосконалення процесів виробництва та логістики, застосування енергоефективних технологій.
Принцип адаптивності	Швидке реагування на зміни попиту, використання новітніх технологій, модифікація організаційної структури для покращення управління.
Принцип інтеграції ресурсів	Інтеграція всіх видів ресурсів у скоординовану систему, застосування сучасних ІТ рішень та розвитку людського капіталу.
Принцип стійкості	Постійне вдосконалення виробничих процесів, розвиток резервів, забезпечення фінансової ліквідності та адаптація до зовнішніх економічних змін.

Примітка. Складено автором на основі [13]

1. Принцип максимізації результату. Цей принцип полягає в тому, щоб отримати найбільший можливий результат при використанні обмежених ресурсів. Основною метою є забезпечення високого рівня продуктивності, досягнення поставлених цілей з максимальним економічним ефектом. У підприємницькій діяльності максимізація результату може бути досягнута через оптимізацію витрат, зниження неефективних витрат і використання інноваційних підходів до організації виробництва та управління.

Для досягнення максимального результату підприємство повинно прагнути до досягнення високих показників у таких аспектах, як:

- Збільшення обсягів виробництва та реалізації продукції;
- Підвищення якості продукції, що пропонується споживачам;
- Розширення ринків збуту;
- Зменшення витрат і підвищення рівня автоматизації та технологічних процесів.

Інструменти, які допомагають реалізувати цей принцип, включають управлінські рішення, які оптимізують використання ресурсів, інвестиційні стратегії та підходи до покращення якості товарів та послуг.

2. Принцип оптимальності витрат. Оптимізація витрат є одним із основних принципів економічної ефективності, що передбачає досягнення найкращого результату при мінімальних витратах. Це означає, що кожен етап діяльності підприємства повинен здійснюватися з урахуванням ефективного використання ресурсів, матеріалів, енергії та трудових затрат. Сутність цього принципу полягає в пошуку балансу між витратами і результатами, що дозволяє досягти необхідної продуктивності при мінімальних затратах.

Для досягнення оптимальності витрат підприємство повинно:

- Впроваджувати методи скорочення витрат без зниження якості продукції (наприклад, використання енергоефективних технологій, модернізація обладнання);
- Застосовувати інноваційні підходи до управління запасами, виробничими процесами та логістикою;
- Визначати витрати на кожен етап виробництва і виявляти, де можна знизити їх без шкоди для кінцевого результату.

Оптимізація витрат дозволяє підприємству забезпечити свою конкурентоспроможність та підтримувати фінансову стабільність в умовах мінливого ринкового середовища.

3. Принцип адаптивності. Адаптивність підприємства до зовнішніх і внутрішніх змін є ще одним важливим принципом економічної ефективності. У

змінюваному економічному середовищі підприємства повинні мати здатність швидко реагувати на зміни, пристосовувати свої стратегії до нових умов, адаптувати виробничі процеси та технології до нових вимог. Адаптивність проявляється у здатності:

- Реагувати на зміни попиту на продукцію;
- Змінювати стратегію маркетингу відповідно до нових економічних умов;
- Використовувати новітні технології та інновації для підвищення ефективності виробництва;
- Переглядати організаційну структуру підприємства, покращуючи процеси управління та знижуючи витрати.

Адаптивність допомагає підприємствам зберігати конкурентні переваги і ефективно функціонувати навіть у нестабільних економічних умовах.

4. Принцип інтеграції ресурсів. Економічна ефективність на підприємстві досягається через інтеграцію різних видів ресурсів, таких як фінансові, людські, матеріальні та інформаційні. Цей принцип полягає в тому, щоб забезпечити ефективне використання всіх ресурсів для досягнення оптимального результату. Інтеграція ресурсів має на увазі:

- Скоординовану роботу всіх підрозділів підприємства, спрямовану на досягнення спільної мети;
- Використання сучасних інформаційних технологій для оптимізації управлінських процесів і комунікацій;
- Розвиток людського капіталу через навчання і підвищення кваліфікації працівників;
- Використання фінансових ресурсів для інвестицій в нові технології та розширення виробничих потужностей.

Інтеграція ресурсів дозволяє досягти максимальної синергії та забезпечити підприємству високу економічну ефективність.

5. Принцип стійкості. Стійкість підприємства в умовах змінного ринкового середовища є важливим аспектом економічної ефективності.

Стійкість вимагає не тільки забезпечення стабільного фінансового стану підприємства, а й здатність підтримувати конкурентоспроможність та адаптуватися до зовнішніх і внутрішніх змін. Для забезпечення стійкості підприємства необхідно:

- Постійно вдосконалювати виробничі процеси;
- Реагувати на зміни в ринковій ситуації;
- Забезпечувати фінансову ліквідність і знижувати ризики, пов'язані з коливаннями на ринку;
- Створювати резерви для підтримки діяльності в умовах кризи або економічних труднощів.

Стійкість забезпечує підприємству можливість не лише пережити кризові моменти, а й вийти з них з мінімальними втратами, зберігаючи свою конкурентоспроможність.

Інвестиційний процес є ключовим елементом стратегії розвитку підприємства, і його ефективне управління визначає економічний успіх та конкурентоспроможність. На кожному етапі інвестиційного процесу необхідно приймати обґрунтовані та науково обґрунтовані рішення для досягнення оптимальних результатів. Оцінка і прогнозування зовнішніх факторів повинна супроводжувати кожен етап інвестиційної діяльності, оскільки вони безпосередньо впливають на кінцеву ефективність інвестицій. Залучення інвестиційних ресурсів має бути збалансованим з урахуванням можливих ризиків, що допоможе мінімізувати втрати і забезпечити стабільний розвиток підприємства в умовах мінливої зовнішньої середовища.

2.2. Дослідження впливу інвестиційного процесу на формування конкурентних переваг підприємства

Динамічний розвиток економіки, що супроводжується жорсткою конкуренцією, дослідження впливу інвестицій на формування конкурентних переваг підприємства набуває особливої актуальності. Інвестиційна діяльність є тим інструментом, який дозволяє підприємствам не лише підтримувати свій

поточний рівень функціонування, але й створювати нові можливості для розвитку, удосконалення виробничих процесів, впровадження інновацій, освоєння нових ринків та підвищення якості продукції. Саме інвестиції виступають рушієм змін та головною передумовою забезпечення стійких конкурентних позицій у довгостроковій перспективі.

Інвестиції дають змогу підприємству адаптуватися до змін у зовнішньому середовищі, оперативно реагувати на вимоги ринку, нарощувати технічний і технологічний потенціал, що у підсумку трансформується у конкретні переваги над конкурентами. Завдяки ефективному інвестуванню компанія отримує можливість модернізувати виробничі потужності, впроваджувати передові технології, автоматизувати процеси, розширювати асортимент продукції, знижувати собівартість, підвищувати якість товарів і послуг, формувати позитивний імідж на ринку. Все це сприяє зміцненню конкурентоспроможності підприємства як в межах національної економіки, так і на міжнародному рівні.

ТОВ «Тервікнопласт», як виробниче підприємство, що спеціалізується на виготовленні пластикових віконних і дверних систем, є яскравим прикладом організації, для якої інвестиційна діяльність є ключовим чинником розвитку та забезпечення лідируючих позицій на ринку. У нинішніх умовах насиченості ринку аналогічною продукцією та підвищеної уваги споживачів до якості, енергоефективності та інноваційних характеристик виробів, інвестиції у виробничі технології, розширення виробничої бази та підвищення кваліфікації персоналу стають визначальними для досягнення конкурентних переваг.

Вплив зовнішнього середовища на ефективність інвестицій є важливим фактором для будь-якого підприємства, і ТОВ «Тервікнопласт» не є винятком. У сучасному глобалізованому світі підприємства змушені адаптуватися до швидко змінюваних умов, що включають економічні, політичні, соціальні та технологічні фактори. Це впливає на не тільки поточну діяльність підприємства, а й на стратегічні інвестиційні рішення, зокрема, на формування конкурентних переваг.

Зовнішнє середовище впливає на інвестиційні процеси через безліч чинників, таких як економічна ситуація в країні та за її межами, політичні рішення, що впливають на бізнес-клімат, зміни в законодавстві, а також соціальні та екологічні фактори. Для ТОВ «Тервікнопласт» ефективність інвестицій значною мірою залежить від цих зовнішніх умов, адже будь-які зміни на ринку можуть мати як позитивний, так і негативний вплив на інвестиційні стратегії компанії.

Одним з найважливіших зовнішніх факторів, що впливають на інвестиції, є економічна ситуація в країні та світі. Інфляція, коливання валютних курсів, зміни в податковій політиці та інші економічні чинники можуть суттєво змінити вартість інвестицій, знизити або підвищити прибутковість від інвестиційних проєктів. Для ТОВ «Тервікнопласт» ці фактори можуть мати як позитивний, так і негативний вплив на ефективність його інвестицій, тому підприємство повинно враховувати економічні тренди при плануванні інвестиційних проєктів, щоб забезпечити стабільне зростання конкурентоспроможності.

Враховуючи ситуацію, що склалася в Україні, де вже тривалий час триває війна, зовнішнє середовище для бізнесу стало особливо нестабільним. Вплив цього фактора на підприємства, зокрема на ТОВ «Тервікнопласт», є значним і багатоаспектним. Складні економічні, політичні та соціальні обставини, викликані військовими діями, накладають серйозні обмеження на інвестиційні процеси, впливаючи на стабільність бізнесу та його здатність утримувати конкурентні переваги.

На тлі війни особливо гостро постають питання економічної безпеки. В умовах обмеженого доступу до ресурсів, коливання валютних курсів, інфляції та нестабільності фінансової системи країни, підприємства змушені коригувати свої інвестиційні стратегії. У випадку ТОВ «Тервікнопласт» економічна ситуація, обумовлена війною, зумовила необхідність перегляду не тільки внутрішніх процесів, а й напрямків, у які підприємство інвестує.

Одним із головних факторів, що впливає на інвестиційну діяльність підприємства, є суттєві зміни в попиті на продукцію. Збільшення потреби у

відновленні інфраструктури для вимушених переселенців, а також потреба у реконструкції та ремонті житлових і комерційних будівель стимулюють підвищений попит на пластикові вікна та двері. У свою чергу, ТОВ «Тервікнопласт» вносить корективи у свою інвестиційну стратегію, зокрема, з акцентом на розширення виробничих потужностей для задоволення зростаючого попиту.

Зовнішні політичні чинники в умовах війни також мають значний вплив на бізнес-процеси. Зміни в урядовій політиці, перерозподіл фінансування держави, обмеження у здійсненні експортних операцій можуть суттєво вплинути на фінансові потоки компанії. У зв'язку з нестабільною ситуацією на ринку, ТОВ «Тервікнопласт» змушене адаптувати свою стратегію, більше орієнтуючись на внутрішній ринок, а також диверсифікувати свої інвестиційні потоки для зменшення ризиків.

Війна має також соціальний аспект, який прямо впливає на виробничі процеси. Підвищена еміграція та внутрішнє переміщення населення, зростання кількості тимчасових таборів для переселенців змінюють попит на будівельні матеріали, зокрема на віконні та дверні конструкції. ТОВ «Тервікнопласт» змушене пристосовувати свою продукцію до нових вимог ринку, таких як швидкий монтаж, енергозбереження та витривалість до різних умов навколишнього середовища.

На фоні нестабільності в країні та постійних змін в економічному середовищі ТОВ «Тервікнопласт» повинне враховувати всі можливі ризики. Вони можуть бути пов'язані як з військовими діями, так і з економічними санкціями, змінами у валютних курсах, високою інфляцією, різкими коливаннями попиту та змінними регуляціями. Важливою частиною інвестиційної стратегії є готовність до таких змін та здатність адаптуватися до нових умов, що безпосередньо впливають на ефективність інвестиційного процесу.

Врахування зовнішніх факторів, таких як геополітична ситуація, зміни в попиті на продукцію та послуги, а також економічні виклики, зокрема інфляція

та валютні коливання, допомагає ТОВ «Тервікнопласт» створювати адаптивну і гнучку інвестиційну стратегію, яка дозволяє зберігати конкурентоспроможність на ринку. Для підприємства важливо оперативно реагувати на зміни в зовнішньому середовищі, адже ці фактори можуть як створювати нові можливості, так і призводити до додаткових витрат та втрат.

Зовнішні ризики, такі як війна, можуть знижувати ефективність інвестицій, зменшувати привабливість вкладень у виробничу базу і нові проєкти, однак вірно спрямовані інвестиції можуть також слугувати основою для зміцнення позицій підприємства на ринку. Завдяки чіткій стратегії управління інвестиціями ТОВ «Тервікнопласт» здатне не тільки зберігати, але й підвищувати свою конкурентоспроможність, навіть в умовах складної геополітичної ситуації. Війна в Україні додає ще один важливий елемент до зовнішнього середовища, який впливає на ефективність інвестицій ТОВ «Тервікнопласт». Зміна умов ведення бізнесу, нові соціальні, економічні та політичні обставини ставлять перед підприємством нові виклики, однак правильне управління інвестиціями в умовах зовнішньої нестабільності може допомогти підприємству зміцнити свої позиції на ринку, а також забезпечити подальший розвиток і формування конкурентних переваг.

Таким чином, в умовах війни важливо не лише враховувати зміни у зовнішньому середовищі, але й розвивати стратегічне управління інвестиціями, щоб мінімізувати ризики і максимально використати можливості, які відкриваються навіть у складних обставинах. Впровадження інновацій, покращення виробничих процесів та адаптація до нових реалій дозволяють ТОВ «Тервікнопласт» залишатися конкурентоспроможним навіть в умовах зовнішньої нестабільності.

Важливим є політичне середовище, оскільки зміни в урядовій політиці або нові регуляції можуть суттєво змінити правила для підприємств. Це може стосуватися як введення нових стандартів та норм для виробництва, так і змін у податковій політиці чи інших аспектах, що безпосередньо впливають на інвестиційний клімат. У цьому контексті ТОВ «Тервікнопласт» повинно уважно

стежити за політичними змінами, щоб адаптувати свою інвестиційну стратегію до нових вимог та не втратити свої конкурентні переваги.

Соціальні фактори також відіграють важливу роль у впливі на ефективність інвестицій. Зміни у споживчих уподобаннях, зростання вимог до екологічних стандартів продукції, нові тренди в будівництві можуть значно змінити попит на продукцію товариства. У випадку ТОВ «Тервікнопласт», зростання уваги до енергоефективності та екологічності продукції дає можливість зосередити інвестиції в розробці інноваційних технологій, що забезпечать підприємству конкурентні переваги на ринку. Врахування цих трендів дозволяє оптимізувати інвестиційні рішення та зміцнити позиції на ринку.

Не менш важливими є технологічні чинники. Прогрес в науці та технологіях призводить до змін у виробничих процесах, впровадження нових технологій у виробництво пластикових вікон і дверей, автоматизація виробничих ліній – все це вимагає постійних інвестицій для підтримки та покращення конкурентоспроможності. ТОВ «Тервікнопласт», вкладаючи кошти в новітнє обладнання, здатне вивести якість своєї продукції на новий рівень, що, в свою чергу, дозволяє завоювати довіру споживачів і створити конкурентні переваги в довгостроковій перспективі.

Врахування зовнішніх ризиків і трендів при плануванні інвестиційних процесів також має вирішальне значення. Ризики можуть бути пов'язані з непередбачуваними економічними потрясіннями, змінами у законодавстві, природними катастрофами або соціальними протестами. Всі ці фактори можуть серйозно вплинути на інвестиційні рішення, тому підприємства повинні мати чітке уявлення про можливі ризики і розробляти стратегії для їх мінімізації.

Зазначення конкурентних переваг, які виникають завдяки правильному управлінню інвестиційним процесом у відповідь на зміни зовнішнього середовища, є важливим аспектом стратегії будь-якого підприємства. ТОВ «Тервікнопласт», завдяки своєму управлінню інвестиціями, здатне не тільки реагувати на зміни в зовнішньому середовищі, а й використовувати ці зміни на

свою користь, забезпечуючи собі стабільне зростання конкурентоспроможності. Постійне удосконалення інвестиційної політики, оптимізація витрат та увага до новітніх технологій дозволяють підприємству підтримувати свої лідируючі позиції на ринку і завойовувати нові ніші.

Таким чином, для ТОВ «Тервікнопласт» важливо ретельно оцінювати всі зовнішні чинники, які можуть впливати на ефективність інвестиційного процесу, а також бути готовим до адаптації інвестиційної стратегії у відповідь на ці зміни. Постійний моніторинг зовнішнього середовища і готовність до змін допомагають компанії не лише зберігати конкурентні переваги, а й створювати нові, що є основою для сталого розвитку в умовах змінюваного ринку.

У процесі дослідження впливу інвестиційного процесу на формування конкурентних переваг підприємства ТОВ «Тервікнопласт» було проведено ґрунтовний аналіз як внутрішніх, так і зовнішніх факторів, що впливають на ефективність інвестицій та здатність компанії зберігати та укріплювати свої конкурентні позиції на ринку. У результаті проведеного аналізу було виявлено, що інвестиції є одним з основних драйверів розвитку підприємства, їх стратегічне використання дозволяє компанії не тільки покращувати свої виробничі можливості, а й забезпечувати зростання конкурентоспроможності.

Одним із ключових аспектів, що визначає конкурентні переваги ТОВ «Тервікнопласт», є ефективне інвестування в модернізацію виробничих потужностей, впровадження новітніх технологій, а також інноваційних рішень. Завдяки інвестиціям у високотехнологічне обладнання та автоматизацію виробничих процесів, компанія змогла знизити витрати, підвищити якість продукції та зменшити виробничі цикли, що дозволило їй виділитися серед конкурентів на ринку вікон і дверей. Придбання сучасних матеріалів та розвиток нових видів продукції, орієнтованих на високі стандарти енергоефективності, також посилили конкурентні позиції підприємства.

Вплив зовнішнього середовища на діяльність ТОВ «Тервікнопласт» є важливим чинником, який значною мірою визначає ефективність реалізації інвестицій. Політичні, економічні та соціальні ризики, зокрема у зв'язку з війною

в Україні, мають безпосередній вплив на стабільність інвестиційних потоків та діяльність підприємства в цілому. В таких умовах важливою стратегією є диверсифікація інвестиційних джерел та пошук нових ринків збуту, що дозволить зменшити залежність від внутрішнього економічного середовища та зберегти стійкість бізнесу.

Особлива увага повинна бути приділена також соціальним аспектам та людському капіталу, оскільки ефективне управління та кваліфікація персоналу можуть стати важливим конкурентним фактором у майбутньому. Умови війни вимагають додаткових інвестицій у забезпечення безпеки та стабільності операцій, що також слід враховувати при формуванні стратегії розвитку компанії. Завдяки правильно обраним стратегіям інвестування ТОВ «Тервікнопласт» має потенціал для зміцнення своїх конкурентних позицій на ринку, навіть у складних економічних і політичних умовах. Впровадження нових технологій, адаптація до змінюваних ринкових умов і ефективне управління фінансовими потоками допомагають компанії залишатися лідером на ринку. Однак для забезпечення стійкого розвитку і збереження конкурентних переваг необхідно продовжувати інвестувати в інновації, удосконалення виробництва та розвиток персоналу.

РОЗДІЛ 3

ШЛЯХИ ВДОСКОНАЛЕННЯ УПРАВЛІННЯ ІНВЕСТИЦІЙНИМ ПРОЦЕСОМ ДЛЯ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

Ефективне управління інвестиційним процесом набуває особливої актуальності в сучасних умовах жорсткої конкуренції та динамічного розвитку ринкового середовища. Для підприємств, що прагнуть не лише зберегти свої позиції, а й зміцнити конкурентоспроможність, інвестиційна діяльність виступає важливим механізмом забезпечення оновлення виробничого потенціалу, впровадження інновацій, освоєння нових ринків збуту та підвищення якості продукції. Саме від того, наскільки ефективно підприємство управляє своїми інвестиційними ресурсами, залежить його здатність адаптуватися до змін зовнішнього середовища, оперативно реагувати на виклики та використовувати наявні можливості для розвитку.

В умовах, коли зовнішнє середовище часто характеризується нестабільністю, високою турбулентністю та непередбачуваністю, важливо формувати інвестиційну політику підприємства таким чином, щоб вона не лише орієнтувалася на досягнення короткострокових результатів, а й забезпечувала довгострокову конкурентоспроможність. Вдосконалення управління інвестиційним процесом передбачає розробку чіткої стратегії інвестування, раціональне планування проєктів, підвищення ефективності використання фінансових ресурсів, мінімізацію інвестиційних ризиків і постійний моніторинг досягнутих результатів.

Особливо важливою складовою стає активне впровадження інноваційних технологій у виробничі процеси, автоматизація управлінських функцій, освоєння нових видів продукції, що відповідають сучасним вимогам споживачів. Це дозволяє не лише зміцнювати конкурентні переваги, але й створювати нові точки зростання для підприємства.

Водночас успішне управління інвестиційним процесом вимагає розвитку

кадрового потенціалу, підвищення професійної компетентності працівників у сфері фінансів, інвестиційного аналізу, управління проектами. Іншим важливим напрямом удосконалення виступає розширення джерел фінансування інвестицій: поряд із традиційними банківськими кредитами доцільно використовувати лізинг, залучення прямих інвестицій, державні програми підтримки, співпрацю з міжнародними фінансовими установами.

Таким чином, вдосконалення управління інвестиційним процесом є комплексною задачею, що передбачає поєднання стратегічного бачення розвитку підприємства з ефективним тактичним управлінням інвестиційними ресурсами. Систематичне оновлення виробничої бази, орієнтація на інновації, підвищення фінансової стійкості, гнучкість у прийнятті управлінських рішень забезпечують підприємству стійкі конкурентні переваги та створюють передумови для його сталого розвитку навіть в умовах зростаючої ринкової конкуренції.

Ефективність інвестиційної діяльності має вирішальне значення для забезпечення стабільного розвитку підприємства, особливо в умовах жорсткої ринкової конкуренції та економічної нестабільності. Для ТОВ «Тервікнопласт» удосконалення процесу інвестування є необхідною умовою посилення конкурентних переваг, підвищення прибутковості та зміцнення позицій на ринку.

Удосконалення управління інвестиційним процесом є необхідною умовою підвищення конкурентоспроможності підприємства в умовах глобалізації економіки та постійного розвитку технологій. Оптимізація інвестиційної діяльності передбачає не лише грамотний вибір об'єктів інвестування, а й побудову ефективної системи планування, оцінки, реалізації та контролю інвестиційних проєктів. З огляду на досвід ТОВ «Тервікнопласт», можна виділити декілька ключових напрямів удосконалення, що сприятимуть посиленню конкурентних переваг підприємства.

Перш за все, важливо удосконалити стратегічне планування інвестицій. Підприємству потрібно формувати довгострокову інвестиційну стратегію, що

базується на глибокому аналізі ринкових тенденцій, конкурентного середовища та власних можливостей. Така стратегія має бути гнучкою та передбачати різні сценарії розвитку подій для забезпечення стійкості підприємства до зовнішніх викликів.

Другим важливим шляхом є підвищення ефективності інвестиційних проєктів шляхом застосування сучасних методів аналізу й оцінювання. На практиці це означає використання таких методик, як дисконтований грошовий потік (DCF), внутрішня норма прибутковості (IRR), період окупності (PP) та оцінка ризиків проєктів. Такі підходи дозволяють більш обґрунтовано приймати рішення щодо вибору інвестиційних напрямів.

Особливу увагу слід приділяти управлінню ризиками. У рамках інвестиційної діяльності необхідно впровадити системи раннього попередження про ризики, створювати резерви для покриття можливих збитків та здійснювати регулярний моніторинг факторів, що можуть негативно впливати на реалізацію інвестиційних проєктів.

Ще одним важливим кроком є впровадження інноваційних технологій. Використання сучасного виробничого обладнання, автоматизація технологічних процесів, цифровізація систем управління дають змогу підвищити продуктивність, знизити собівартість продукції та покращити її якість, що напряму впливає на конкурентоспроможність підприємства.

Крім того, для підвищення інвестиційної привабливості важливо забезпечити фінансову прозорість підприємства, вести відкриту фінансову звітність та активно працювати над іміджем у ділових колах. Це дозволить залучати додаткові джерела фінансування, у тому числі іноземні інвестиції, що сприятиме подальшому розвитку.

Важливо розвивати внутрішній кадровий потенціал підприємства. Підвищення кваліфікації персоналу, залучення висококваліфікованих спеціалістів у сфері управління інвестиціями та проєктного менеджменту сприятиме ефективнішій реалізації інвестиційних програм.

Значущим кроком є розширення співпраці з науковими установами,

інноваційними центрами, галузевими асоціаціями для впровадження передових розробок і технологій у виробничий процес.

Підприємству також доцільно створювати систему внутрішнього контролю за реалізацією інвестиційних проєктів. Це дозволить вчасно виявляти відхилення від планових показників, швидко коригувати дії та забезпечувати досягнення запланованих результатів.

Важливу роль відіграє також диверсифікація інвестиційних напрямів. Розвиток нових продуктів, розширення номенклатури товарів і освоєння нових ринків збуту допоможе підприємству мінімізувати ризики та забезпечити стабільне зростання.

Таблиця 3.1.

Основні шляхи вдосконалення управління інвестиційним процесом:

№	Основні напрями вдосконалення	Суть напрямку
1	Формування довгострокової інвестиційної стратегії	Базується на аналізі ринку, передбачає гнучкість і різні сценарії розвитку
2	Використання сучасних методів оцінки інвестиційних проєктів	Застосування DCF, IRR, PP та оцінки ризиків для обґрунтування рішень
3	Впровадження системи управління ризиками	Створення механізмів попередження ризиків і забезпечення фінансових резервів
4	Інноваційний розвиток	Впровадження новітніх технологій, автоматизація виробничих процесів
5	Підвищення фінансової прозорості	Відкрита фінансова звітність, зміцнення іміджу для залучення інвестицій
6	Розвиток кадрового потенціалу	Навчання персоналу, залучення фахівців із інвестицій та менеджменту
7	Співпраця з науковими установами	Використання новітніх розробок для модернізації виробництва
8	Створення системи внутрішнього контролю	Моніторинг реалізації проєктів, корекція відхилень
9	Диверсифікація інвестиційних напрямів	Розширення продуктового портфеля і вихід на нові ринки

Примітка. Складено автором самостійно

У сучасних умовах ефективно управління інвестиційним процесом є визначальним фактором стійкості та розвитку підприємства. Світова економічна ситуація, високий рівень конкуренції та швидкий технологічний прогрес вимагають від ТОВ «Тервікнопласт» оперативної адаптації та підвищення ефективності використання капіталу.

Недостатній рівень планування, відсутність системи управління ризиками, а також обмеженість внутрішніх джерел фінансування можуть призвести до зниження інвестиційної привабливості компанії та втрати ринкових позицій. Саме тому запропоновані заходи повинні бути впроваджені у найкоротші терміни.

Реалізація запропонованих заходів дозволить:

- Підвищити прибутковість підприємства за рахунок більш ефективного розподілу інвестицій;
- Забезпечити стійке зростання обсягів виробництва та збуту продукції;
- Знизити ризики реалізації інвестиційних проєктів;
- Зміцнити ринкові позиції підприємства завдяки інноваційним розробкам;
- Підвищити загальну інвестиційну привабливість компанії.

Удосконалення інвестиційної діяльності є важливою складовою стратегії розвитку ТОВ «Тервікнопласт». Комплексний підхід до планування, управління й контролю за інвестиціями забезпечить підвищення ефективності використання ресурсів, сприятиме зростанню конкурентоспроможності та забезпечить стабільний розвиток підприємства в довгостроковій перспективі.

У процесі дослідження особливостей інвестиційного процесу на ТОВ «Тервікнопласт» було встановлено, що інвестиційна діяльність є ключовим чинником забезпечення стабільного економічного розвитку підприємства та формування його довгострокових конкурентних переваг. Інвестиції впливають

як на виробничий потенціал підприємства, так і на якість продукції, що, у свою чергу, визначає рівень конкурентоспроможності на ринку.

Дослідження показало, що протягом останніх років ТОВ «Тервікнопласт» активно здійснювало капіталовкладення у модернізацію виробничого обладнання, впровадження інноваційних технологій, удосконалення системи управління якістю продукції. Такі кроки дозволили підприємству суттєво підвищити рівень технічного забезпечення виробничих процесів, скоротити витрати на виробництво, оптимізувати логістичні операції, що безпосередньо вплинуло на конкурентні позиції компанії.

Інвестиції були спрямовані також на розширення асортименту продукції, що дозволило краще задовольняти потреби споживачів та підвищити лояльність клієнтів. Одночасно впроваджувалися заходи щодо поліпшення екологічності виробництва та зниження впливу виробничої діяльності на довкілля, що є важливим фактором у сучасних умовах підвищеної уваги до корпоративної соціальної відповідальності.

Аналіз зовнішнього середовища підприємства виявив, що на інвестиційну діяльність ТОВ «Тервікнопласт» істотно впливають макроекономічні умови, державна політика підтримки бізнесу, рівень інфляції, доступність фінансових ресурсів, а також стан ринку будівельних матеріалів. Нестабільність у цих сферах створює додаткові ризики для реалізації інвестиційних проєктів, що вимагає від підприємства впровадження ефективних механізмів управління ризиками.

Водночас серед основних внутрішніх проблем інвестиційної діяльності підприємства були виявлені: недостатній рівень стратегічного планування, обмеженість фінансових ресурсів для великих інвестиційних проєктів, низький рівень диверсифікації джерел фінансування. Для їх подолання запропоновано комплекс заходів, зокрема:

- вдосконалення процесу планування інвестиційних проєктів на основі багатоваріантного прогнозування;

- розширення співпраці з банківськими установами та пошук альтернативних джерел фінансування;
- активізація внутрішніх джерел інвестування за рахунок оптимізації витрат та підвищення рентабельності основної діяльності;
- впровадження системи моніторингу та оцінки ефективності інвестиційних проєктів.

Особливу увагу приділено шляхам удосконалення інвестиційної діяльності, які передбачають диверсифікацію напрямів інвестування, залучення сучасних технологій та інновацій, підвищення кваліфікації персоналу та вдосконалення організаційної структури управління інвестиційними процесами. Запропоновані заходи дозволять ТОВ «Тервікнопласт» не лише підвищити ефективність інвестиційної діяльності, а й забезпечити стійкий розвиток у довгостроковій перспективі, зміцнюючи свої конкурентні переваги на ринку будівельних матеріалів.

Кваліфіковане управління інвестиційним процесом є одним із головних чинників формування конкурентних переваг ТОВ «Тервікнопласт». Від якості та ефективності здійснюваних інвестицій безпосередньо залежить здатність підприємства адаптуватися до змін зовнішнього середовища, впроваджувати інновації та забезпечувати високі стандарти якості своєї продукції, що у сукупності формує основу для сталого економічного зростання.

ВИСНОВКИ

1. Управління інвестиційним процесом є критично важливим для сталого розвитку підприємства та підвищення його конкурентоспроможності. Застосування теоретичних моделей інвестування дозволяє правильно оцінювати потенційні ризики та вигоди від різних інвестицій, що сприяють формуванню конкурентних переваг. Впровадження інвестиційних стратегій допомагає підприємствам адаптуватися до змін на ринку, покращувати виробничі процеси та забезпечувати максимальну віддачу від вкладених ресурсів.

2. Оцінка інвестиційної діяльності є необхідною для визначення ефективності використання фінансових і матеріальних ресурсів ТОВ «Тервікнопласт». Визначення рівня рентабельності та потенціалу інвестицій дозволяє формувати конкурентні переваги, що забезпечують підприємству лідерські позиції на ринку. Приділення уваги інвестиціям у технологічний розвиток та інновації допомагає зміцнити позиції підприємства та надає можливість скоротити витрати і збільшити виробничі потужності.

3. Аналіз інвестиційних процесів дозволяє виявити, яким чином інвестиції в інноваційні технології та вдосконалення виробництва можуть вплинути на конкурентну спроможність продукції. Важливо, щоб ТОВ «Тервікнопласт» не тільки покращувало якість продукції, але й швидко реагувало на зміни попиту та умов на ринку. Підвищення ефективності виробництва через інвестування у нові технології, автоматизацію та вдосконалення логістичних процесів допомагає підприємствам знижувати собівартість і підвищувати якість продукції, що, у свою чергу, сприяє утриманню конкурентних позицій.

4. Дослідження впливу інвестиційного процесу на формування конкурентних переваг ТОВ «Тервікнопласт» дозволяє виявити ключові фактори, що сприяють його довгостроковому успіху. Інвестиції в інноваційні технології, модернізацію виробничих ліній і розширення асортименту продукції є основними чинниками, що визначають здатність підприємства досягати переваг над конкурентами. Застосування ефективних інвестиційних стратегій допомагає

підприємству залишатися лідером у своїй галузі, підвищувати якість продукції та знижувати витрати на виробництво.

5. Для досягнення стійких конкурентних переваг ТОВ «Тервікнопласт» необхідно застосовувати системний підхід до інвестування, орієнтуючись на інновації, модернізацію виробничих потужностей та розвиток нових технологій. Важливою умовою є не лише здійснення інвестицій у традиційні активи, а й постійна орієнтація на вдосконалення внутрішніх процесів, автоматизацію виробництва та підвищення якості продукції. Удосконалення управління інвестиціями вимагає ефективного планування, аналізу та контролю інвестиційних потоків. Крім того, важливо враховувати зовнішні фактори, які можуть впливати на інвестиційну діяльність, зокрема політичні, економічні та соціальні умови. Це дозволяє знижувати ризики, диверсифікувати джерела фінансування та вчасно коригувати стратегії інвестування.

6. Завдяки правильно розробленій стратегії управління інвестиційним процесом, ТОВ «Тервікнопласт» може не лише підвищити свою конкурентоспроможність, а й забезпечити стабільний розвиток на довгострокову перспективу. Із застосуванням сучасних методів і підходів в управлінні інвестиціями можна значно зменшити витрати, підвищити продуктивність праці та ефективність використання ресурсів, що, в свою чергу, сприятиме зміцненню позицій підприємства на ринку та забезпеченню високої конкурентоспроможності.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРНИХ ДЖЕРЕЛ